

LLATÍ 1r DE BATXILLERAT GRAMÀTICA LLATINA
QUADERN D'ACTIVITATS
SEGON TRIMESTRE

Aquest quadern acompanya els Fonaments teòrics del segon trimestre. Les activitats segueixen el mateix ordre que la teoria, presenten una dificultat progressiva i integren morfologia, sintaxi i traducció. El solucionari complet es troba a la segona part del document.

ESPAI HERMES

<https://espaihermes.com>

ISBN: 978-84-09-76230-9

DADES DE L'ALUMNE I ORGANITZACIÓ DEL QUADERN

Nom i cognoms	Grup	Curs

Com treballar amb aquest quadern

- Llegeix primer l'apartat corresponent dels Fonaments teòrics.
- Resol les activitats sense consultar el solucionari.
- Justifica les anàlisis quan una forma pugui tenir més d'un valor.
- Corregeix els errors amb un color diferent i anota què has de recordar.
- En les traduccions, identifica primer el verb, el subjecte, els casos, les concordances i els nexes.

ABAST DEL TRIMESTRE. En aquest segon trimestre es treballen la tercera, la quarta i la cinquena declinacions; els adjectius de segona classe i els seus graus; els adverbis; els pronoms i determinants; les formes actives del tema de present; el tema de perfet i els temps del sistema de perfet en veu activa i passiva. Els verbs deponents s'hi reconeixen inicialment.

ÍNDEX

Bloc	Contingut
1	La tercera declinació
2	Els adjectius de segona classe
3	El grau de l'adjectiu
4	La quarta i la cinquena declinacions
5	Els adverbis
6	Els pronoms i els determinants
7	Les formes verbals del tema de present
8	El tema de perfet
9	Els temps del sistema de perfet
10	Traduccions d'aprenentatge i consolidació
11	Activitat global de consolidació
	Part II · Solucionari

PART I · ACTIVITATS

Resol les activitats en l'ordre proposat. Les activitats marcades amb ★ són de consolidació i les marcades amb ♦ són d'ampliació.

1. LA TERCERA DECLINACIÓ

OBJECTIU. Reconèixer els substantius de la tercera declinació, obtenir-ne el tema, explicar les principals alternances del nominatiu i aplicar les desinències dels temes en consonant, en -i i mixtos.

1. Del diccionari al tema. Completa la informació a partir de l'enunciació.

Entrada	Genitiu	Tema	Gènere	Grup	Traducció
<i>rex, regis</i>					
<i>civitas, civitatis</i>					
<i>mare, maris</i>					
<i>urbs, urbis</i>					
<i>homo, hominis</i>					
<i>corpus, corporis</i>					
<i>animal, animalis</i>					
<i>navis, navis</i>					

2. Com s'ha format el nominatiu? Indica el tema, el canvi fonètic o l'alternança i la regla corresponent.

Genitiu	Tema	Nominatiu	Explicació
<i>regis</i>		<i>rex</i>	
<i>ducis</i>		<i>dux</i>	
<i>civitatis</i>		<i>civitas</i>	
<i>dentis</i>		<i>dens</i>	
<i>patris</i>		<i>pater</i>	
<i>hominis</i>		<i>homo</i>	
<i>nominis</i>		<i>nomen</i>	
<i>corporis</i>		<i>corpus</i>	

3. Les formes característiques dels grups. Completa les tres formes demanades.

Entrada	Grup	Ablatiu singular	Genitiu plural	Neutre plural
<i>rex, regis (m.)</i>				
<i>civis, civis (m./f.)</i>				
<i>urbs, urbis (f.)</i>				
<i>mare, maris (n.)</i>				
<i>animal, animalis (n.)</i>				
<i>corpus, corporis (n.)</i>				

4. Declina tres models. Completa els paradigmes de *rex, regis (m.)*; *mare, maris (n.)*; *urbs, urbis (f.)*.

rex, regis (m.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

mare, maris (n.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

urbs, urbis (f)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

5. Analitza les formes. Escriu cas o casos, nombre, gènere, lema i grup.

Forma	Cas o casos	Nombre	Gènere	Lema	Grup
<i>reges</i>					
<i>regum</i>					
<i>mari</i>					
<i>maria</i>					
<i>marium</i>					
<i>urbium</i>					
<i>montibus</i>					
<i>corpora</i>					
<i>hominem</i>					
<i>civibus</i>					

6. Canvia el nombre. Mantén el mateix cas. Quan hi hagi més d'una possibilitat, escriu-les totes.

Forma	Anàlisi	Canvi de nombre
<i>regem</i>		
<i>reges</i>		
<i>mare</i>		
<i>maria</i>		
<i>urbi</i>		
<i>urbibus</i>		
<i>corpus</i>		
<i>corporibus</i>		

7. Concordança amb adjectius de primera classe. Completa l'adjectiu entre parèntesis en el mateix gènere, nombre i cas que el substantiu.

- regis _____ (bonus, -a, -um)
- civitati _____ (magnus, -a, -um)
- corpora _____ (antiquus, -a, -um)
- cum militibus _____ (Romanus, -a, -um)

- maria _____ (altus, -a, -um)
- urbium _____ (clarus, -a, -um)

8. Anàlisi morfosintàctica i traducció

- Rex civibus leges dat.
- Milites urbem defendunt.
- Nomina ducum clara sunt.
- In mari magnae naves sunt.
- Mater filium vocat.
- Montes altos videmus.

9. ♦ **Reconstrucció des del genitiu.** A partir dels genitius següents, escriu el tema, el nominatiu i l'enunciació completa: *legis, pacis, militis, sermonis, luminis, temporis*.

Genitiu	Tema	Nominatiu	Enunciació completa
<i>legis</i>			
<i>pacis</i>			
<i>militis</i>			
<i>sermonis</i>			
<i>luminis</i>			
<i>temporis</i>			

10. Traducció★ El rei i la ciutat

Rex bonus in urbe habitat. Cives regem amant, quia leges iustas dat. Milites muros urbis defendunt. Hostes autem montes altos transire non possunt. In pace cives templa magna aedificant.

Lèxic necessari

aedifico, aedificavi, aedificatum, 1a, tr.: construir

autem: però, en canvi

iustus, -a, -um: just

murus, -i, m.: mur

trans + acusatiu / *transire*: travessar

- ☐ Subratlla tots els substantius de tercera declinació.
- ☐ Indica el tema i el grup de *regem, cives, urbis, hostes i montes*.
- ☐ Analitza dues formes que puguin tenir més d'un valor fora de context.

2. ELS ADJECTIUS DE SEGONA CLASSE

OBJECTIU. Reconèixer l'enunciació dels adjectius de segona classe, obtenir-ne el tema, declinar-ne els models i fer-los concordar amb substantius de qualsevol declinació.

1. **Classifica els adjectius** Indica si tenen tres, dues o una terminació i obtén-ne el tema.

Adjectiu	Tipus	Genitiu singular	Tema	Traducció
<i>acer, acris, acre</i>				
<i>fortis, forte</i>				
<i>prudens, prudentis</i>				
<i>celer, celeris, celere</i>				
<i>gravis, grave</i>				
<i>felix, felicitas</i>				
<i>ingens, ingentis</i>				
<i>omnis, omne</i>				

2. Recorda les formes característiques. Completa l'ablatiu singular, el genitiu plural i el neutre plural.

Adjectiu	Ablatiu singular	Genitiu plural	Neutre plural
<i>acer, acris, acre</i>			
<i>fortis, forte</i>			
<i>prudens, prudentis</i>			
<i>felix, felicitas</i>			
<i>ingens, ingentis</i>			

3. Declina els models

fortis, forte

Cas	Masculí/femení	Neutre	Masculí/femení pl.	Neutre pl.
Nominatiu				
Vocatiu				
Acusatiu				
Genitiu				
Datiu				
Ablatiu				

prudens, prudentis

Cas	Masculí/femení	Neutre	Masculí/femení pl.	Neutre pl.
Nominatiu				
Vocatiu				
Acusatiu				
Genitiu				
Datiu				
Ablatiu				

4. Fes concordar l'adjectiu. Escriu la forma correcta de l'adjectiu.

Sintagma	Forma correcta	Anàlisi de l'adjectiu
<i>puella</i> _____ (<i>fortis, forte</i>)		
<i>servorum</i> _____ (<i>prudens, prudentis</i>)		
<i>flumina</i> _____ (<i>ingens, ingentis</i>)		
<i>cum rege</i> _____ (<i>felix, felicitas</i>)		
<i>militem</i> _____ (<i>audax, audacis</i>)		
<i>consilia</i> _____ (<i>utilis, utile</i>)		

5. Tria la forma correcta

Oració	Opcions	Resposta
<i>Puella</i> ____ est.	<i>fortis / forte</i>	
<i>Templum</i> ____ est.	<i>fortis / forte</i>	
<i>Milites</i> ____ pugnant.	<i>fortes / fortia</i>	
<i>Consilia</i> ____ sunt.	<i>prudentes / prudentia</i>	
<i>Cum civibus</i> ____ venimus.	<i>prudentis / prudentibus</i>	
<i>Flumen</i> ____ videmus.	<i>ingentem / ingens</i>	

6. Posa en llatí els sintagmes

Català	Cas i nombre	Llatí
de les ciutats fortes		
amb un soldat valent		
els rius immensos (subjecte)		
una decisió prudent (CD)		
les dones felices (subjecte)		
dels consells útils		

7. Analitza les formes

Forma	Lema	Cas o casos	Nombre	Gènere	Traducció
<i>acri</i>					
<i>fortes</i>					
<i>fortia</i>					
<i>prudentium</i>					
<i>felicem</i>					
<i>ingentibus</i>					

8. Detecta i corregeix l'error

Sintagma incorrecte	Forma correcta	Explicació
<i>puella forte</i>		
<i>templum fortis</i>		
<i>cum milite fortis</i>		
<i>consilia prudentis</i>		
<i>urbium ingentum</i>		
<i>flumina fortes</i>		

9. Traducció ★ *El general prudent*

Dux prudens consilium utile capit. Milites fortes urbem defendunt, sed hostes feroces muros oppugnant. Ingens periculum civibus imminet. Dux tamen cum militibus fortibus manet.

Lèxic necessari

imminet + datiu: amenaça

oppugno, *oppugnavi*, *oppugnatum*, 1a, tr.: atacar

tamen: tanmateix

- ☐ Localitza els adjectius de segona classe i indica'n el tipus.
- ☐ Explica la concordança de *prudens*, *utile*, *fortes*, *feroces*, *ingens* i *fortibus*.
- ☐ Tradueix el text.

10. ♦ Compara les dues classes d'adjectius

Forma demanada	<i>bonus, -a, -um</i>	<i>fortis, forte</i>
ablatiu singular masculí		
genitiu plural femení		
nominatiu plural neutre		
acusatiu singular femení		
datiu plural masculí		

3. EL GRAU DE L'ADJECTIU

OBJECTIU. Distingir el grau positiu, comparatiu i superlatiu; formar comparatius i superlatius regulars i irregulars; i interpretar els diferents tipus de comparació.

1. Identifica el grau i el valor

Expressió	Grau / construcció	Valor	Traducció
<i>vir fortis</i>			
<i>vir fortior</i>			
<i>vir fortissimus</i>			
<i>tam fortis quam</i>			
<i>minus fortis quam</i>			
<i>fortissimus militum</i>			

2. Forma el comparatiu i el superlatiu

Positiu	Comparatiu m./f.	Comparatiu n.	Superlatiu
<i>clarus, -a, -um</i>			
<i>fortis, forte</i>			
<i>prudens, prudentis</i>			
<i>felix, felix</i>			
<i>pulcher, pulchra, pulchrum</i>			
<i>acer, acris, acre</i>			
<i>facilis, facile</i>			
<i>utilis, utile</i>			

3. Les formes irregulars Completa la sèrie i la traducció

Positiu	Comparatiu	Superlatiu	Traducció de la sèrie
<i>bonus, -a, -um</i>			
<i>malus, -a, -um</i>			
<i>magnus, -a, -um</i>			
<i>parvus, -a, -um</i>			

4. Dos procediments per expressar el segon terme. Transforma cada oració sense canviar-ne el sentit.

- Marcus fortior quam Lucius est. →
- Roma maior quam Alba est. →
- Flumen latius quam rivus est. →
- Haec via brevior quam illa via est. →

5. Comparatiu d'igualtat i d'inferioritat. Completa amb tam... quam o minus... quam i tradueix.

Oració incompleta	Construcció	Traducció
<i>Marcus _____ prudens _____ Lucius est.</i>		
<i>Haec via _____ longa _____ illa est.</i>		
<i>Milites _____ timidi _____ hostes sunt.</i>		
<i>Templum _____ altum _____ basilica est.</i>		

6. Superlatiu absolut o relatiu?

Expressió	Tipus	Traducció
<i>vir fortissimus</i>		

<i>fortissimus militum</i>		
<i>fortissimus ex militibus</i>		
<i>fortissimus inter milites</i>		
<i>urbs pulcherrima</i>		
<i>pulcherrima urbium</i>		

7. Completa el grup de referència

Utilitza genitiu plural, ex/de + ablatiu o inter + acusatiu segons s'indica.

Català	Procediment	Llatí
el més valent dels soldats	genitiu plural	
la més gran d'entre les ciutats	ex + ablatiu	
el més savi entre els ciutadans	inter + acusatiu	
el més petit dels temples	genitiu plural	

8. Analitza i tradueix

- Caesar maior quam Pompeius erat.
- Haec via brevior est.
- Milites fortissimi urbem defendunt.
- Marcus tam prudens quam Lucius est.
- Hoc templum pulcherrimum est.
- Roma maxima urbium Italiae est.

9. Traducció ★ Roma i Cartago

Roma magna urbs est. Carthago antiqua quoque est, sed Roma potentior est. Milites Romani fortiores quam multi hostes sunt. Via Appia longissima via Italiae est, et Roma clarissima urbium Romanarum est.

Lèxic necessari

Carthago, Carthaginis, f.: Cartago

quoque: també

Via Appia, -ae, f.: Via Àpia

- ☐ Classifica tots els adjectius segons el grau.
- ☐ Localitza un comparatiu amb *quam* i dos superlatius relatius.
- ☐ Tradueix el text.

10. ♦ Correcció de formes

Forma proposada	Correcta / incorrecta	Correcció i regla
<i>fortissior</i>		
<i>pulcherissimus</i>		
<i>facilissimus</i>		
<i>utilillimus</i>		
<i>melior</i>		
<i>maximus</i>		
<i>acerrimus</i>		

4. LA QUARTA I LA CINQUENA DECLINACIONS

OBJECTIU. Reconèixer i declinar els substantius de la quarta i la cinquena declinacions, interpretar les formes coincidents i aplicar les particularitats més freqüents.

1. Reconeix la declinació Indica declinació, gènere i tema.

Entrada	Declinació	Gènere	Tema	Traducció
servus, servi				
fructus, fructus				
manus, manus				
cornu, cornus				
res, rei				
dies, diei				
fides, fidei				
facies, faciei				

2. Completa els paradigmes

manus, manus (f.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

cornu, cornus (n.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

res, rei (f.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

dies, diei (m.)

Cas	Singular	Plural
Nominatiu		
Vocatiu		
Acusatiu		
Genitiu		
Datiu		
Ablatiu		

3. Una mateixa forma, casos diferents Determina el cas a partir del context.

Oració	Forma	Anàlisi	Funció
Exercitus venit.	exercitus		
Dux exercitus venit.	exercitus		
Manus puellae parva est.	manus		
Milites manus lavant.	manus		
Res difficiles sunt.	res		
Consul rem explicat.	rem		

4. Les formes de domus Completa amb domus, domum, domi o domo i tradueix.

Oració	Forma	Traducció
Marcus _____ manet.		
Puella _____ venit.		
Pater _____ discedit.		
_____ magna est.		

5. Analitza les formes

Forma	Lema	Declinació	Cas o casos	Nombre	Traducció
<i>fructuum</i>					
<i>cornua</i>					
<i>manibus</i>					
<i>rebus</i>					
<i>diei</i>					
<i>dierum</i>					
<i>aciem</i>					
<i>spe</i>					

6. Posa en llatí els sintagmes

Català	Cas / construcció	Llatí
amb les mans fortes		
dels exèrcits romans		
aquest dia		
totes les coses		
cap a casa		
a casa		

7. Compara la segona i la quarta declinacions

Forma	Entrada	Declinació	Anàlisi possible
<i>servus</i>	<i>servus, servi</i>		
<i>fructus</i>	<i>fructus, fructus</i>		
<i>domino</i>	<i>dominus, domini</i>		
<i>fructu</i>	<i>fructus, fructus</i>		
<i>servorum</i>	<i>servus, servi</i>		
<i>fructuum</i>	<i>fructus, fructus</i>		

8. Anàlisi morfosintàctica i traducció

- Exercitus urbem defendit.
- Cornua animalium magna sunt.
- In acie milites fortiter pugnant.
- Spes civibus manet.
- Domi mater filios exspectat.
- Hoc die consul adest.

9. Traducció ★ El dia de la batalla

Hoc die exercitus Romanus ad urbem venit. In acie milites fortiter pugnans. Dux manum dextram tollit et signum dat. Spes victoriae in animis civium manet. Post pugnam milites domum redeunt.

Lèxic necessari

animus, -i, m.: ànim
 pugna, -ae, f.: batalla
 redeo, redii, reditum, irregular: tornar
 signum, -i, n.: senyal
 tollo, sustuli, sublatum, 3a, tr.: alçar
 victoria, -ae, f.: victòria

- ☐ Localitza les formes de quarta i cinquena declinació.
- ☐ Explica l'anàlisi de die, exercitus, acie, manum i domum.
- ☐ Tradueix el text.

5. ELS ADVERBIS

OBJECTIU. Reconèixer els adverbis com a mots invariables, formar adverbis a partir d'adjectius, classificar-los pel significat i identificar-ne els graus.

1. Adjectiu o adverbi? Indica la categoria i el mot que modifica.

Oració	Forma destacada	Categoria	Mot modificat
<i>Miles fortis pugnans.</i>	fortis		
<i>Miles fortiter pugnans.</i>	fortiter		
<i>Via longa est.</i>	longa		
<i>Marcus valde altus est.</i>	valde		
<i>Marcus nimis celeriter currit.</i>	nimis		
<i>Magister clare loquitur.</i>	clare		

2. Forma l'adverbi Escriu l'adverbi corresponent i indica la regla.

Adjectiu	Adverbi	Regla
<i>clarus, -a, -um</i>		
<i>lentus, -a, -um</i>		
<i>pulcher, pulchra, pulchrum</i>		
<i>liber, libera, liberum</i>		
<i>fortis, forte</i>		
<i>brevis, breve</i>		
<i>acer, acris, acre</i>		
<i>felix, felix</i>		
<i>prudens, prudentis</i>		
<i>diligens, diligentis</i>		
<i>bonus, -a, -um</i>		
<i>malus, -a, -um</i>		
<i>facilis, facile</i>		
<i>difficilis, difficile</i>		

3. Classifica pel significat

Adverbi	Significat	Tipus
<i>nunc</i>		
<i>heri</i>		
<i>cras</i>		
<i>semper</i>		
<i>hic</i>		

<i>ibi</i>		
<i>ubique</i>		
<i>quo</i>		
<i>satis</i>		
<i>nimis</i>		
<i>valde</i>		
<i>sic</i>		
<i>certe</i>		
<i>non</i>		
<i>minime</i>		

4. Els graus de l'adverbi

Positiu	Comparatiu	Superlatiu	Traducció del comparatiu
<i>clare</i>			
<i>fortiter</i>			
<i>celeriter</i>			
<i>bene</i>			
<i>male</i>			
<i>multum</i>			
<i>parum</i>			

5. Identifica el grau

Forma	Lema / positiu	Grau	Traducció
<i>clarius</i>			
<i>fortissime</i>			
<i>melius</i>			
<i>pessime</i>			
<i>minus</i>			
<i>celeriter</i>			
<i>optime</i>			

6. Tria l'adverbi adequat

Oració	Opcions	Resposta
<i>Milites ___ pugnans.</i>	<i>fortis / fortiter</i>	
<i>Magister ___ explicat.</i>	<i>clarus / clare</i>	
<i>Marcus ___ quam Lucius currit.</i>	<i>celerius / celerior</i>	
<i>Discipuli ___ laborant.</i>	<i>diligenter / diligentes</i>	
<i>Consul ___ respondet.</i>	<i>prudenter / prudens</i>	
<i>Hodie laboramus, ___ quiescemus.</i>	<i>cras / ibi</i>	

7. Analitza i tradueix

- Milites fortiter pugnans.
- Marcus celerius quam Lucius currit.
- Magister clarissime explicat.
- Cives numquam spem amittunt.
- Hic satis diu manemus.
- Consul prudentissime respondet.

8. Traducció★ Una jornada de treball

Hodie discipuli diligenter laborant. Magister clare explicat, sed quidam discipuli nimis lente scribunt. Postea omnes celerius legunt et optime respondent. Cras fortasse difficilior laborabunt.

Lèxic necessari

fortasse: potser

postea: després

quidam: alguns, uns certs

respondeo, respondi, responsum, 2a, intr.: respondre

scribo, scripsi, scriptum, 3a, tr./intr.: escriure

- ☐ Classifica els adverbis segons el significat.
- ☐ Indica el grau de celerius, optime i difficilius.
- ☐ Explica quin mot modifica cada adverbi.
- ☐ Tradueix el text.

9. ♦ Corregeix els adverbis

Forma incorrecta	Forma correcta	Regla
<i>forte</i> (per "valentament")		
<i>prudensiter</i>		
<i>pulcheriter</i>		
<i>boniter</i>		
<i>faciliter</i>		
<i>clarissimenter</i>		

6. ELS PRONOMS I ELS DETERMINANTS

OBJECTIU. Distingir pronoms i determinants, declinar les formes principals i interpretar els valors personals, reflexius, possessius, demostratius, anafòrics, relatius, interrogatius i indefinits.

1. Pronom o determinant? Indica la categoria i justifica-la.

Expressió	Forma	Pronom / determinant	Justificació
<i>hic liber</i>	<i>hic</i>		
<i>hic venit</i>	<i>hic</i>		
<i>meus amicus</i>	<i>meus</i>		
<i>meus est</i>	<i>meus</i>		
<i>aliqua femina</i>	<i>aliqua</i>		
<i>aliquis venit</i>	<i>aliquis</i>		
<i>ille puer</i>	<i>ille</i>		
<i>ille currit</i>	<i>ille</i>		

2. Pronoms personals Completa les formes.

Cas	1a sg.	2a sg.	1a pl.	2a pl.
Nominatiu				
Acusatiu				
Genitiu				
Datiu				
Ablatiu				

3. Personal o reflexiu? Completa amb la forma adequada: me, mihi, te, tibi, nos, vobis, se, sibi.

Oració	Forma	Anàlisi
<i>Magister _____ librum dat. (a mi)</i>		
<i>Caesar _____ videt. (a nosaltres)</i>		
<i>Tu _____ laudas. (a tu mateix)</i>		
<i>Milites de _____ loquuntur. (d'ells mateixos)</i>		
<i>Puella _____ rosam emit. (per a ella mateixa)</i>		
<i>Consul _____ arma dat. (a vosaltres)</i>		

4. Possessius i concordança Completa el possessiu i explica amb quin nom concorda.

Català / context	Llatí	Concordança
el meu llibre		
la nostra ciutat		
els vostres temples		
Marc estima la seva pròpia filla		
Cèsar elogia els seus propis soldats		
Cèsar elogia els soldats d'ell / d'ella		

5. Suus o eius/eorum? Tria la forma correcta i justifica el referent.

Oració	Opcions	Resposta i justificació
Marcus filiam ____ laudat. (la filla de Lucius)	suam / eius	
Caesar milites ____ vocat.	suos / eorum	
Caesar milites ____ videt. (els soldats dels enemics)	suos / eorum	

6. Demonstratius Completa les formes indicades.

Lema	Forma demanada	Resposta
hic, haec, hoc	acusatiu masc. sg.	
hic, haec, hoc	nominatiu neutre pl.	
hic, haec, hoc	genitiu fem. pl.	
iste, ista, istud	genitiu sg.	
iste, ista, istud	acusatiu neutre pl.	
ille, illa, illud	datiu sg.	
ille, illa, illud	acusatiu fem. pl.	
ille, illa, illud	ablatiu masc. sg.	

7. Analitza les formes demostratives

Forma	Lema	Cas	Nombre	Gènere	Traducció
hunc					
haec					
huius					
his					
illorum					
istud					

8. Is, idem o ipse? Completa amb la forma adequada i indica el valor.

Oració	Lema	Forma	Valor
____ venit et librum portat. (ell)	is, ea, id		
Marcus et Lucius ____ librum legunt. (el mateix)	idem, eadem, idem		
Caesar ____ venit. (en persona)	ipse, ipsa, ipsum		
In ____ loco manent. (el mateix)	idem, eadem, idem		
Regina ____ milites laudat. (ella mateixa)	ipse, ipsa, ipsum		

9. El pronom relatiu Completa amb qui, quae, quod en el cas correcte i explica la funció dins la subordinada.

Oració	Forma	Antecedent	Funció del relatiu
Puer ____ currit Marcus est.			
Puer ____ video Marcus est.			
Puella ____ librum do discipula est.			
Templa ____ videmus antiqua sunt.			

Milites cum _____ pugnamus fortes sunt.			
---	--	--	--

10. Interrogatius Completa amb quis?, quid? o qui, quae, quod?

Pregunta	Forma	Pronom / determinant
_____ venit?		
_____ vides? (què?)		
_____ puer venit?		
_____ templum vides?		
_____ puellam laudas?		
_____ facis?		

11. Indefinitis Relaciona cada forma amb el significat i completa una traducció.

Forma	Significat	Exemple / traducció
aliquis		
aliquid		
quidam		
quisque		
nemo		
nihil		

12. Adjectius pronominals

Posa en llatí. Recorda el genitiu singular en -ius i el datiu singular en -i.

Català	Forma llatina	Anàlisi
de tota la ciutat		
a un sol ciutadà		
de cap home		
a l'altre cònsol		
de l'altra dona		
a cap dels dos soldats		

13. Anàlisi completa

Forma en context	Lema i tipus	Morfologia	Funció / referent
Ego laboro.			
Magister mihi librum dat.			
Hic puer currit.			
Caesar milites suos laudat.			
Puella quam video cantat.			
Totius urbis muros videmus.			

14. ★ Aquest noi i aquell amic

Text

Hic puer Marcus est; ille autem Lucius est. Marcus librum suum portat, sed Lucius librum eius legit. Puella, quae cum eis venit, eadem discipula est quam magister laudat. Magister ipse omnibus libros dat.

Lèxic necessari

autem: en canvi
cum + ablatiu: amb
omnibus: a tots
porto, portavi, portatum, 1a, tr.: portar

- ☐ Classifica els pronoms i determinants del text.
- ☐ Explica la diferència entre suum i eius.
- ☐ Analitza quae, eis, eadem, quam i ipse.
- ☐ Tradueix el text.

15. ♦ Formes ambigües i context. Explica totes les anàlisis possibles fora de context i determina la correcta dins l'oració: haec, his, idem, quae, se.

Forma / oració	Possibilitats	Anàlisi contextual
<i>Haec templa magna sunt.</i>		
<i>Cum his militibus venimus.</i>		
<i>Idem consul adest.</i>		
<i>Puellae quae cantant laetae sunt.</i>		
<i>Milites se laudant.</i>		

7. LES FORMES VERBALS DEL TEMA DE PRESENT

OBJECTIU. Formar i analitzar l'imperfet i el futur d'indicatiu, el present i l'imperfet de subjuntiu, l'imperatiu i l'infinitiu de present actiu, incloses les formes de sum.

1. Analitza les formes verbals Indica verb, persona, nombre, temps, mode i veu. Assenyala les formes ambigües.

Forma	Verb	Persona i nombre	Temps i mode	Veu	Traducció
amabamus					
habebit					
ducent					
capiam					
audiant					
amarem					
duceret					
audite					
esse					
erant					
sint					
essetis					

2. Conjuga l'imperfet d'indicatiu Completa els paradigmes de mitto i venio.

Persona	mitto	venio
1a sg.		
2a sg.		
3a sg.		
1a pl.		
2a pl.		
3a pl.		

3. El futur de les cinc conjugacions i de sum

Persona	amo	habeo	duco	capio	audio	sum
1a sg.						
2a sg.						
3a sg.						
1a pl.						
2a pl.						
3a pl.						

4. Present de subjuntiu Completa els paradigmes de amo, duco i sum.

Persona	amo	duco	sum
1a sg.			
2a sg.			
3a sg.			
1a pl.			
2a pl.			
3a pl.			

5. Futur o present de subjuntiu? Utilitza el context per decidir el valor de la forma destacada.

Oració	Forma	Anàlisi	Traducció
Cras urbem ducam.	ducam		
Dux imperat ut milites urbem ducant.	ducant		
Cras hostes capiam.	capiam		
Consul vult ut milites hostes capiant.	capiant		
Fortasse audiam.	audiam		

6. Forma l'imperfet de subjuntiu Parteix de l'infinitiu i escriu la forma demanada.

Infinitiu	Persona i nombre	Forma
amare	1a sg.	
habere	3a pl.	
ducere	3a sg.	
capere	1a pl.	
audire	2a pl.	
esse	3a pl.	

7. Imperatiu afirmatiu i negatiu

Verb / ordre	2a sg.	2a pl.
amo		
audio		
duco (forma clàssica)		
dico (forma clàssica)		
facio (forma clàssica)		
fero (forma clàssica)		
no tenir por		
no fugir		

8. Usos de l'infinitiu Indica si l'infinitiu és complement d'un verb o subjecte.

Oració	Infinitiu	Funció	Traducció
Marcus laborare debet.	laborare		
Discipuli discere volunt.	discere		
Errare humanum est.	errare		
Vivere pulchrum est.	vivere		

9. Les formes de sum Completa el quadre sense consultar la teoria.

Temps o forma	Paradigma
Imperfet d'indicatiu	
Futur d'indicatiu	
Present de subjuntiu	
Imperfet de subjuntiu	
Imperatiu	
Infinitiu	

10. Analitza i tradueix

- Romani multas terras habebant
- Cras milites hostes capient.
- Pax sit inter cives.
- Magister volebat ut discipuli laborarent.
- Audite magistrum!
- Errare humanum est.

11. Traducció ★ Abans de la batalla

Consul milites vocabat et dicebat: "Este fortes! Audite ducem et nolite fugere!". Milites parati erant. Cras hostes venient, sed Romani urbem defendent. Consul vult ut omnes fortiter pugnent.

Lèxic necessari

dico, dixi, dictum, 3a, tr.: dir

fugio, fugi, fugitum, 3a mixta, intr.: fugir

paratus, -a, -um: preparat

voco, vocavi, vocatum, 1a, tr.: cridar, convocar

volo, volui, —, irregular: voler

- ☐ Analitza totes les formes verbals.
- ☐ Classifica els imperatius i l'ordre negativa.
- ☐ Explica la formació de pugnent.
- ☐ Tradueix el text.

12. ♦ Transformacions verbals

Forma de partida	Transformació demanada	Resposta
<i>amant</i>	3a pl. imperfet indicatiu	
<i>ducunt</i>	3a pl. futur indicatiu	
<i>audio</i>	1a sg. present subjuntiu	
<i>capis</i>	2a sg. imperfet subjuntiu	
<i>sumus</i>	1a pl. futur indicatiu	
<i>estis</i>	2a pl. imperatiu	

8. EL TEMA DE PERFET

OBJECTIU. Obtenir el tema de perfet a partir de l'enunciació verbal, distingir-lo dels temes de present i de supí i relacionar-lo amb els temps actius del sistema de perfet.

1. Els tres temes del verb

Enunciació	Tema de present	Tema de perfet	Tema de supí
<i>amo, amavi, amatum</i>			
<i>habeo, habui, habitum</i>			
<i>duco, duxi, ductum</i>			
<i>capio, cepi, captum</i>			
<i>facio, feci, factum</i>			
<i>scribo, scripsi, scriptum</i>			
<i>fero, tuli, latum</i>			
<i>sum, fui, —</i>			
<i>possum, potui, —</i>			

2. Quin tema s'hi utilitza?

Forma	Verb	Tema utilitzat	Tema concret
<i>ducit</i>			
<i>duxit</i>			

<i>ductus</i>			
<i>capiebat</i>			
<i>cepit</i>			
<i>captum</i>			
<i>scribunt</i>			
<i>scripserunt</i>			
<i>scriptus</i>			
<i>potuerunt</i>			

3. Identifica el tema de perfet dins la forma

Forma	Tema de perfet	Morfema / terminació restant	Temps possible
<i>amavisti</i>			
<i>habuerant</i>			
<i>duxero</i>			
<i>ceperint</i>			
<i>audivissem</i>			
<i>fuerunt</i>			
<i>potuerat</i>			

4. Sum, els seus compostos i possum

Present	Perfet	Tema de perfet	Traducció del perfet
<i>sum</i>			
<i>adsum</i>			
<i>absum</i>			
<i>desum</i>			
<i>intersum</i>			
<i>praesum</i>			
<i>prosum</i>			
<i>supersum</i>			
<i>possum</i>			

5. Activa o passiva? Indica quina base morfològica utilitza cada forma.

Forma	Veu	Base utilitzada	Explicació
<i>amavit</i>			
<i>amatus est</i>			
<i>duxerant</i>			
<i>ducti erant</i>			
<i>scripserit</i>			
<i>scripta sit</i>			

6. Detecta i corregeix l'error

Afirmació / forma	Correcta?	Correcció
El tema de perfet de duco és duc-.		
El tema de perfet de capio és cep-.		
El tema de supí de scribo és scrips-.		
Els temps passius es formen amb el tema de perfet.		
El tema de perfet de possum és potu-.		
Amatus est conté el tema amav-.		

7. ★ **Del diccionari al text:** Cerca l'enunciació completa dels verbs i explica la relació entre les formes: fecit, tulit, scripserunt, fuerat, potuerint, captus est.

Forma	Entrada de diccionari	Tema pertinent	Anàlisi
<i>fecit</i>			
<i>tulit</i>			
<i>scripserunt</i>			
<i>fuerat</i>			
<i>potuerint</i>			
<i>captus est</i>			

9. ELS TEMPS DEL SISTEMA DE PERFET

OBJECTIU. Conjuguar i analitzar els temps actius i passius del sistema de perfet en indicatiu i subjuntiu, establir la concordança del participi i reconèixer els verbs deponents.

1. Conjuga els temps actius

Perfet d'indicatiu de duco (duco, duxi, ductum)

Persona	Forma
1a sg.	
2a sg.	
3a sg.	
1a pl.	
2a pl.	
3a pl.	

Plusquamperfet d'indicatiu de capio (capio, cepi, captum)

Persona	Forma
1a sg.	
2a sg.	
3a sg.	
1a pl.	
2a pl.	
3a pl.	

Futur perfet d'indicatiu de audio (audio, audivi, auditum)

Persona	Forma
1a sg.	
2a sg.	
3a sg.	
1a pl.	
2a pl.	
3a pl.	

Perfet de subjuntiu de habeo (habeo, habui, habitum)

Persona	Forma
1a sg.	
2a sg.	
3a sg.	
1a pl.	
2a pl.	
3a pl.	

Plusquamperfet de subjuntiu de amo (amo, amavi, amatum)

Persona	Forma
---------	-------

1a sg.	
2a sg.	
3a sg.	
1a pl.	
2a pl.	
3a pl.	

2. Analitza les formes actives

Forma	Verb	Persona i nombre	Temps i mode	Traducció
<i>duxisti</i>				
<i>ceperant</i>				
<i>audivero</i>				
<i>habuerint</i>				
<i>amavissemus</i>				
<i>fuerunt</i>				
<i>potuerat</i>				
<i>profuerunt</i>				

3. Futur perfet o perfet de subjuntiu?

Determina el valor segons el context.

Oració	Forma	Anàlisi	Traducció
<i>Cras, cum opus finitum erit, domum redibo.</i>	finitum erit		
<i>Cum veneris, epistulam scripsero.</i>	veneris		
<i>Nescio cur discesserit.</i>	discesserit		
<i>Si hoc feceris, laetus ero.</i>	feceris		
<i>Fortasse milites urbem ceperint.</i>	ceperint		

4. Concordança del participi

Completa el participi en gènere i nombre i la forma de sum.

Subjecte i verb	Temps demanat	Forma completa
<i>puella / laudo</i>	perfet indicatiu	
<i>milites / capio</i>	perfet indicatiu	
<i>oppidum / deleo</i>	plusquamperfet indicatiu	
<i>templa / aedifico</i>	futur perfet indicatiu	
<i>feminae / voco</i>	perfet subjuntiu	
<i>urbs / defendo</i>	plusquamperfet subjuntiu	

5. Analitza les formes passives

Forma	Subjecte possible	Temps i mode	Persona i nombre	Traducció
<i>laudata est</i>				
<i>capti sunt</i>				
<i>deletum erat</i>				
<i>aedificata erunt</i>				
<i>vocatae sint</i>				
<i>defensa esset</i>				

6. Transforma de l'activa a la passiva

Mantén el mateix temps verbal i expressa el complement agent.

- Milites urbem ceperunt. →
- Romani templa aedificaverant. →
- Consul epistulam scripsit. →
- Hostes portas deleverunt. →

7. Passiva o verb deponent?

Forma	Entrada	Tipus	Traducció
<i>captus est</i>	<i>capio, cepi, captum</i>		
<i>secutus est</i>	<i>sequor, secutus sum, sequi</i>		
<i>captae sunt</i>	<i>capio, cepi, captum</i>		
<i>secutae sunt</i>	<i>sequor, secutus sum, sequi</i>		

8. Transitiu o intransitiu? Indica si és possible una passiva personal i justifica.

Oració activa	Verb	Tr./intr.	Passiva personal possible?
<i>Milites urbem defendunt.</i>			
<i>Puer dormit.</i>			
<i>Cives ad urbem veniunt.</i>			
<i>Consul epistulam scribit.</i>			
<i>Nautae navigant.</i>			

9. Analitza i tradueix

- Romani urbem ceperunt.
- Milites portas defenderant.
- Urbs ab hostibus capta est.
- Templum a civibus aedificata erant.
- Nescio cur urbs deleta sit.
- Dux hostes secutus est.

10. Tradueix-o ★ La ciutat presa**Text**

Hostes ad urbem venerunt. Milites urbem diu defenderant, sed hostes portas ceperunt. Tandem urbs capta est. Multi cives fugerunt, et dux eos secutus est. Postea Romani urbem receperunt.

Lèxic necessari

- diu: durant molt de temps
- fugio, fugi, fugitum, 3a mixta, intr.: fugir
- postea: després
- recipio, recepi, receptum, 3a mixta, tr.: recuperar, rebre
- tandem: finalment

- ☐ Analitza tots els temps del sistema de perfet.
- ☐ Diferencia formes actives, passives i deponents.
- ☐ Explica la concordança de capta.
- ☐ Tradueix el text.

11. ♦ Comparació sistemàtica

Temps	Activa de amo (3a sg.)	Passiva masc. sg. de amo (3a sg.)
perfet d'indicatiu		
plusquamperfet d'indicatiu		
futur perfet d'indicatiu		
perfet de subjuntiu		
plusquamperfet de subjuntiu		

10. TRADUCCIONS D'APRENENTATGE I CONSOLIDACIÓ

OBJECTIU. Integrar progressivament la morfologia nominal, adjectival, pronominal i verbal del segon trimestre mitjançant textos breus.

Text 1 · La ciutat i els ciutadans

Text 1 · La ciutat i els ciutadans

Urbs antiqua prope mare erat. Cives muros altos et templa magna habebant. In portu multae naves erant, et mercatores ex multis terris veniebant. Rex civibus leges iustas dabat, et milites urbem fortiter defendebant.

Lèxic necessari

- fortiter: valentament
- mercator, mercatoris, m.: mercader
- portus, portus, m.: port
- prope + acusatiu: prop de
- venio, veni, ventum, 4a, intr.: venir

- ☐ Identifica tots els substantius de tercera i quarta declinació.
- ☐ Analitza els adjectius i els adverbis.
- ☐ Analitza les formes verbals en imperfet.
- ☐ Tradueix el text.

Text 2 · El mateix missatger

Text 2 · El mateix missatger

Hic nuntius ad consulem venit. Ille epistulam legit et milites suos vocat. Nuntius, qui de hostibus narrat, dicit: "Hostes prope urbem sunt". Consul ipse militibus arma dat et eos ad portas ducit.

Lèxic necessari

- arma, -orum, n. pl.: armes
- epistula, -ae, f.: carta
- narro, narravi, narratum, 1a, tr.: explicar
- nuntius, -ii, m.: missatger
- porta, -ae, f.: porta

- ☐ Classifica els pronoms i determinants.
- ☐ Explica els referents de ille, suos, qui, ipse i eos.
- ☐ Analitza els casos de consulem i militibus.
- ☐ Tradueix el text.

Text 3 · Un general prudent

Text 3 · Un general prudent

Dux prudentissimus milites fortiter ducit. Hostes multi sunt, sed Romani fortiores sunt. Dux tam celeriter quam prudenter consilia capit. Milites eius urbem maxime defendunt.

Lèxic necessari

- celeriter: ràpidament
- maxime: molt, sobretot
- prudentissime / prudentissimus: molt prudent

- ☐ Identifica els graus dels adjectius i dels adverbis.
- ☐ Explica la construcció tam... quam.
- ☐ Justifica l'ús de eius.
- ☐ Tradueix el text.

Text 4 · Ordres abans de la batalla**Text 4 · Ordres abans de la batalla**

Consul milites vocabat et dicebat: "Este fortes! Audite ducem et nolite fugere!". Milites parati erant. Cras hostes venient, sed Romani urbem defendent. Consul vult ut omnes fortiter pugnent.

Lèxic necessari

- dico, dixi, dictum, 3a, tr.: dir
- fugio, fugi, fugitum, 3a mixta, intr.: fugir
- paratus, -a, -um: preparat
- pugno, pugnavi, pugnatum, 1a, intr.: lluitar
- volo, volui, —, irregular: voler

- ☐ Analitza imperfets, futurs, imperatius i subjuntius.
- ☐ Explica l'ordre negativa.
- ☐ Identifica el nexa ut.
- ☐ Tradueix el text.

Text 5 · La ciutat presa**Text 5 · La ciutat presa**

Hostes nocte venerunt. Milites portas diu defenderant, sed hostes muros ceperunt. Tandem urbs capta est. Multi cives fugerunt, sed dux eos secutus est. Postea Romani urbem receperunt.

Lèxic necessari

- diu: durant molt de temps
- nox, noctis, f.: nit
- recipio, recepi, receptum, 3a mixta, tr.: recuperar
- sequor, secutus sum, sequi, 3a dep.: seguir
- tandem: finalment

- ☐ Classifica els temps actius i passius.
- ☐ Identifica el verb deponent.
- ☐ Explica la concordança de capta.
- ☐ Tradueix el text.

Text 6 · ♦ El retorn de la pau**Text 6 · ♦ El retorn de la pau**

Postquam Romani hostes vicerunt, pax in urbem rediit. Tempia, quae bello deleta erant, a civibus refecta sunt. Consul dixit: "Hic dies felicissimus est; nemo iam timeat". Cives domum redierunt et deis gratias egerunt.

Lèxic necessari

- ago, egi, actum, 3a, tr.: fer; gratias agere: donar gràcies
- deleo, deleui, deletum, 2a, tr.: destruir
- reficio, refeci, refectum, 3a mixta, tr.: reconstruir
- redeo, redii, reditum, irregular: tornar
- vinco, vici, victum, 3a, tr.: vèncer

- ☐ Analitza els pronoms i el relatiu quae.
- ☐ Identifica els temps de perfet actius i passius.
- ☐ Explica el valor de timeat.
- ☐ Tradueix el text.

11. ACTIVITAT GLOBAL DE CONSOLIDACIÓ

OBJECTIU. Comprovar de manera integrada els aprenentatges del segon trimestre.

1. Reconeixement morfològic

Forma	Lema	Anàlisi morfològica	Traducció
<i>urbium</i>			
<i>maria</i>			
<i>fortibus</i>			
<i>pulcherrimus</i>			
<i>rebus</i>			
<i>hunc</i>			
<i>quibus</i>			
<i>amabatis</i>			
<i>ducant</i>			
<i>ceperunt</i>			
<i>capta est</i>			
<i>secuti sunt</i>			

2. Declinació i concordança

a) Declina en singular i plural: *urbs antiqua*; *mare ingens*; *manus dextra*; *res difficilis*.

.....

.....

.....

b) Posa en llatí: “de les ciutats més grans”, “amb aquests soldats valents”, “totes les coses”, “els mateixos temples” (CD).

.....

.....

.....

3. Pronoms i determinants

Analitza les formes destacades: *Hic consul milites suos laudat*; *puella quam video mea soror est*; *Caesar ipse eos vocat*; *totius urbis muros defendunt*.

.....

.....

.....

.....

4. Sistema verbal

a) Conjuga el futur d'indicatiu de *duco* i el present de subjuntiu de *amo*.

.....

.....

.....

b) Conjuga el perfet d'indicatiu actiu de *scribo* i el plusquamperfet d'indicatiu passiu de *capio* en masculí.

.....

.....

.....

5. Anàlisi sintàctica i traducció

- Cives urbem fortiter defendebant.

- Haec via brevior quam illa est.

- Consul vult ut milites pugnent.

- Templa a Romanis aedificata erant.

- Dux, qui hostes vicerat, in urbem rediit.

6. Traducció final: Roma després de la victòria

Roma després de la victòria

Post longum bellum exercitus Romanus domum rediit. Milites, qui multas urbes ceperant, a civibus laeti recepti sunt. Consul ipse in foro aderat et dixit: "Vos fortissime pugnavistis; nunc pax sit in tota Italia". Eodem die templa aperta sunt et cives deis gratias egerunt.

Lèxic necessari

- aperio, aperui, apertum, 4a, tr.: obrir
- adsum, adfui, —: ser present
- exercitus, exercitus, m.: exèrcit
- forum, -i, n.: fòrum
- recipio, recepi, receptum, 3a mixta, tr.: rebre
- redeo, redii, reditum, irregular: tornar

- ☐ Analitza tots els verbs.
- ☐ Localitza i analitza els pronoms i determinants.
- ☐ Explica la concordança de laeti, recepti i aperta.
- ☐ Tradueix el text amb un ordre natural en català.

7. Autoavaluació

Sé...	Sí	Encara no	Què he de repassar?
reconèixer i declinar substantius de 3a, 4a i 5a declinacions.	☐	☐	
fer concordar adjectius de segona classe.	☐	☐	
formar comparatius i superlatius.	☐	☐	
formar i identificar adverbis i els seus graus.	☐	☐	
analitzar pronoms i determinants.	☐	☐	
conjuguar les formes del tema de present.	☐	☐	
obtenir el tema de perfet.	☐	☐	
conjuguar els temps actius i passius del sistema de perfet.	☐	☐	
reconèixer els verbs deponents.	☐	☐	
analitzar i traduir un text breu del nivell treballat.	☐	☐	

PART II · SOLUCIONARI

Les respostes que depenen del context poden admetre formulacions equivalents. En les formes ambigües s'indiquen les anàlisis principals. Les traduccions són orientatives i es poden expressar amb altres solucions correctes en català.

1. LA TERCERA DECLINACIÓ

1. Del diccionari al tema

Entrada	Genitiu	Tema	Gènere	Grup	Traducció
rex, regis	regis	reg-	m.	consonant	rei
civitas, civitatis	civitatis	civitat-	f.	consonant	ciutat
mare, maris	maris	mar-	n.	tema en -i neutre	mar
urbs, urbis	urbis	urb-	f.	mixt	ciutat
homo, hominis	hominis	homin-	m.	consonant	home
corpus, corporis	corporis	corpor-	n.	consonant	cos
animal, animalis	animalis	animal-	n.	tema en -i neutre	animal
navis, navis	navis	nav-	f.	tema en -i parisíl·lab	nau

2. **regis** → reg- → rex: g + s = x; ducis → duc- → dux: c + s = x; **civitatis** → civitat- → civitas: desapareix la dental t davant -s; **dentis** → dent- → dens: nt + s = ns; **patris** → patr- → pater: nominatiu sense -s i vocal de suport e; **hominis** → homin- → homo: desapareix la n del nominatiu; **nominis** → nomin- → nomen: alternança -men / -min-; **corporis** → corpor- → corpus: alternança històrica s / r.

3. Formes característiques

Entrada	Grup	Abl. sg.	Gen. pl.	Neutre pl.
rex	consonant	rege	regum	—
civis	tema en -i	cive	civium	—
urbs	mixt	urbe	urbium	—
mare	tema en -i neutre	mari	marium	maria
animal	tema en -i neutre	animali	animalium	animalia
corpus	consonant	corpore	corporum	corpora

4. Paradigmes

rex, regis

Cas	Singular	Plural
N.	rex	reges
V.	rex	reges
Ac.	regem	reges
G.	regis	regum
D.	regi	regibus
Ab.	rege	regibus

mare, maris

Cas	Singular	Plural
N.	mare	maria
V.	mare	maria
Ac.	mare	maria
G.	maris	marium
D.	mari	maribus
Ab.	mari	maribus

urbs, urbis

Cas	Singular	Plural
N.	urbs	urbes
V.	urbs	urbes
Ac.	urbem	urbes
G.	urbis	urbium
D.	urbi	urbibus
Ab.	urbe	urbibus

5. reges: nom./voc./ac. m. pl., rex, consonant; regum: gen. m. pl.; **mari:** dat. o abl. n. sg., mare, tema en -i (en aquest paradigma totes dues formes coincideixen); **maria:** nom./voc./ac. n. pl.; **marium:** gen. n. pl.; **urbium:** gen. f. pl., mixt; **montibus:** dat./abl. m. pl., mons, mixt; **corpora:** nom./voc./ac. n. pl., consonant; **hominem:** ac. m. sg., homo; **civibus:** dat./abl. pl., civis.

6. regem → reges (acusatiu plural); reges → regem si és acusatiu, o rex si és nominatiu/vocatiu; **mare** → maria; maria → mare; **urbi** → urbibus; urbibus → urbi (datiu) o urbe (ablatiu); **corpus** → corpora; corporibus → corpori (datiu) o corpore (ablatiu).

7. regis boni; civitati magna; corpora antiqua; cum militibus Romanis; maria alta; urbium clararum.

8. Rex civibus leges dat: "El rei dona lleis als ciutadans". **Milites urbem defendunt:** "Els soldats defensen la ciutat". **Nomina ducum clara sunt:** "Els noms dels generals són il·lustres". **In mari magna naves sunt:** "Al mar hi ha grans naus". **Mater filium vocat:** "La mare crida el fill". **Montes altos videmus:** "Veiem muntanyes altes".

9. legis → leg- → lex, legis (f.); **pacis** → pac- → pax, pacis (f.); **militis** → milit- → miles, militis (m.); **sermonis** → sermon- → sermo, sermonis (m.); **luminis** → lumin- → lumen, luminis (n.); **temporis** → tempor- → tempus, temporis (n.)."

10. Tercera declinació: **urbe** (urbs, mixt, abl. sg.), **cives** (civis, tema en -i, nom. pl.), **regem** (rex, consonant, ac. sg.), **leges** (lex, consonant, ac. pl.), **militis** (miles, consonant, nom. pl.), **urbis** (urbs, mixt, gen. sg.), **hostes** (hostis, tema en -i, nom. pl.), **montes** (mons, mixt, ac. pl.), **pax** (pax, consonant, abl. sg.), **cives** (nom. pl.). **Traducció:** "Un bon rei viu a la ciutat. Els ciutadans estimen el rei perquè dona lleis justes. Els soldats defensen les muralles de la ciutat. Els enemics, però, no poden travessar les muntanyes altes. En temps de pau els ciutadans construeixen grans temples".

2. ELS ADJECTIUS DE SEGONA CLASSE

1. acer: tres terminacions, gen. acris, tema acr-; fortis: dues, gen. fortis, tema fort-; prudens: una, gen. prudentis, tema prudent-; celer: tres, gen. celeris, tema celer-; gravis: dues, tema grav-; felix: una, tema felic-; ingens: una, tema ingent-; omnis: dues, tema omn-.

2. acri / acrium / acria; **forti** / fortium / fortia; **prudenti** / prudentium / prudentia; **felici** / felicitium / felicia; **ingenti** / ingentium / ingentia.

3. Paradigmes

Cas	fortis m./f. sg.	forte n. sg.	m./f. pl.	n. pl.
N.	fortis	forte	fortes	fortia
V.	fortis	forte	fortes	fortia
Ac.	fortem	forte	fortes	fortia
G.	fortis	fortis	fortium	fortium
D.	forti	forti	fortibus	fortibus
Ab.	forti	forti	fortibus	fortibus

Cas	prudens m./f. sg.	prudens n. sg.	m./f. pl.	n. pl.
N.	prudens	prudens	prudentes	prudentia

V.	prudens	prudens	prudentes	prudentia
Ac.	prudenter	prudens	prudentes	prudentia
G.	prudens	prudens	prudentium	prudentium
D.	prudens	prudens	prudentibus	prudentibus
Ab.	prudens	prudens	prudentibus	prudentibus

4. **puella fortis** (nom. f. sg.); **servorum prudentium** (gen. m. pl.); **flumina ingentia** (nom./ac. n. pl.); **cum rege felici** (abl. m. sg.); **militem audacem** (ac. m. sg.); **consilia utilia** (nom./ac. n. pl.).

5. **fortis**; forte; fortes; prudentia; prudentibus; ingens.

6. **urbium fortium**; cum milite forti; flumina ingentia; consilium prudens; feminae felices; consiliorum utilium.

7. **acri**: dat./abl. sg., acer; fortes: nom./voc./ac. m./f. pl., fortis; fortia: nom./voc./ac. n. pl.; prudentium: gen. pl.; felicem: ac. m./f. sg.; ingentibus: dat./abl. pl.

8. **puella fortis**; templum forte; cum milite forti; consilia prudentia; urbium ingentium; flumina fortia.

9. **prudens** (una terminació, nom. m. sg. amb dux); **utile** (dues terminacions, ac. n. sg. amb consilium); **fortes** (nom. m. pl. amb milites); **feroces** (nom. m. pl. amb hostes); **ingens** (nom. n. sg. amb periculum); fortibus (abl. m. pl. amb militibus). **Traducció**: "El general prudent pren una decisió útil. Els soldats valents defensen la ciutat, però els enemics ferotges ataquen les muralles. Un perill immens amenaça els ciutadans. Tanmateix, el general es queda amb els soldats valents."

10. **bonus**: bono, bonarum, bona, bonam, bonis. fortis: forti, fortium, fortia, fortem, fortibus.

3. EL GRAU DE L'ADJECTIU

1. **vir fortis**: positiu; vir fortior: comparatiu de superioritat; vir fortissimus: superlatiu absolut segons context; tam fortis quam: comparatiu d'igualtat; minus fortis quam: comparatiu d'inferioritat; fortissimus militum: superlatiu relatiu.

2. **clarus** → clarior, clarius; clarissimus. fortis → fortior, fortius; fortissimus. prudens → prudentior, prudentius; prudentissimus. felix → felicius, felicius; felicissimus. pulcher → pulchrior, pulchrius; pulcherrimus. acer → acrior, acrius; acerrimus. facilis → facilius, facilius; facillimus. utilis → utilior, utilius; utilissimus.

3. **bonus** → melior, melius → optimus; malus → peior, peius → pessimus; magnus → maior, maius → maximus; parvus → minor, minus → minimus.

4. **Marcus Lucio** fortior est. Roma Alba maior est. Flumen rivo latius est. Haec via illa via brevior est (o illa brevior? La transformació més clara és: Haec via illa via brevior est, amb ablatiu illa via).

5. **Marcus** tam prudens quam Lucius est. Haec via minus longa quam illa est. Milites minus timidi quam hostes sunt. Templum tam altum quam basilica est.

6. **vir fortissimus**: absolut; fortissimus militum / ex militibus / inter milites: relatiu; urbs pulcherrima: absolut; pulcherrima urbium: relatiu.

7. **fortissimus militum**; maxima ex urbibus; sapientissimus inter cives; minimum templorum.

8. "Cèsar era més gran que Pompeu"; "Aquest camí és més curt"; "Els soldats molt valents / els soldats més valents defensen la ciutat"; "Marc és tan prudent com Luci"; "Aquest temple és molt bonic"; "Roma és la més gran de les ciutats d'Itàlia".

9. magna i antiqua: positiu; potentior i fortiores: comparatiu; longissima i clarissima: superlatiu relatiu. **Traducció**: "Roma és una gran ciutat. Cartago també és antiga, però Roma és més poderosa. Els soldats romans són més valents que molts enemics. La Via Àpia és el camí més llarg d'Itàlia, i Roma és la més il·lustre de les ciutats romanes."

10. fortissior → fortior o fortissimus; pulcherrimus → pulcherrimus; facillimus → facillimus; utilillimus → utilissimus; melior correctia; maximus correctia; acerrimus correctia.

4. LA QUARTA I LA CINQUENA DECLINACIONS

1. servus: 2a, m., servo-; fructus: 4a, m., fructu-; manus: 4a, f., manu-; cornu: 4a, n., cornu-; res: 5a, f., re-; dies: 5a, m./f., die-; fides: 5a, f., fide-; facies: 5a, f., facie-.

2. Paradigmes

manus

Cas	Singular	Plural
N.	manus	manus
V.	manus	manus
Ac.	manum	manus
G.	manus	manuum
D.	manui	manibus
Ab.	manu	manibus

cornu

Cas	Singular	Plural
N.	cornu	cornua
V.	cornu	cornua
Ac.	cornu	cornua
G.	cornus	cornuum
D.	cornu	cornibus
Ab.	cornu	cornibus

res

Cas	Singular	Plural
N.	res	res
V.	res	res
Ac.	rem	res
G.	rei	rerum
D.	rei	rebus
Ab.	re	rebus

dies

Cas	Singular	Plural
N.	dies	dies
V.	dies	dies
Ac.	diem	dies
G.	diei	dierum
D.	diei	diebus
Ab.	die	diebus

3. **exercitus**: nom. sg., subjecte; exercitus: gen. sg., complement de dux; manus: nom. sg., subjecte; manus: ac. pl., CD; res: nom. pl., subjecte; rem: ac. sg., CD.

4. **Marcus domi manet**: Marc es queda a casa. **Puella domum venit**: la noia ve cap a casa. **Pater domo discedit**: el pare se'n va de casa. **Domus magna est**: la casa és gran.

5. **fructuum**: gen. pl. 4a; cornua: nom./voc./ac. n. pl.; manibus: dat./abl. pl.; rebus: dat./abl. pl. 5a; diei: gen./dat. sg.; dierum: gen. pl.; aciem: ac. sg.; spe: abl. sg.

6. **cum manibus fortibus**; exercituum Romanorum; hic dies; omnes res; domum; domi.

7. servus: nom. sg. 2a; fructus: nom. o gen. sg. 4a; domino: dat./abl. sg. 2a; fructu: abl. sg. 4a; servorum: gen. pl. 2a; fructuum: gen. pl. 4a.

8. “L'exèrcit defensa la ciutat”; “Les banyes dels animals són grans”; “A la línia de batalla els soldats lluiten valentament”; “L'esperança roman als ciutadans”; “A casa la mare espera els fills”; “Aquest dia el cònsol és present”.

9. **hoc die:** abl. sg.; **exercitus:** nom. sg. 4a; **acie:** abl. sg. 5a; **manum:** ac. sg. 4a f.; **spes:** nom. sg. 5a; **domum:** ac. de direcció. **Traducció:** “Aquest dia l'exèrcit romà arriba a la ciutat. A la línia de batalla els soldats lluiten valentament. El general alça la mà dreta i dona el senyal. L'esperança de la victòria roman en els ànims dels ciutadans. Després de la batalla els soldats tornen a casa.”

5. ELS ADVERBIS

1. **fortis:** adjectiu, modifica miles; **fortiter:** adverb, modifica pugnat; **longa:** adjectiu, modifica via; **valde:** adverb, modifica altus; **nimis:** adverb, modifica celeriter; **clare:** adverb, modifica loquitur.

2. **clare;** lente; pulchre; libere; fortiter; breviter; acriter; feliciter; prudenter; diligenter; bene; male; facile; difficulter. Regles: primera classe en -e; segona classe en -iter; temes en -nt → -nter; formes irregulars o especials en els quatre darrers casos indicats.

3. **nunc,** heri, cras, semper: temps; hic, ibi, ubique, quo: lloc; satis, nimis, valde: quantitat/intensitat; sic, certe: afirmació; non, minime: negació.

4. **clare** / clarius / clarissime; fortiter / fortius / fortissime; celeriter / celerius / celerrime; bene / melius / optime; male / peius / pessime; multum / plus / plurimum; parum / minus / minime.

5. **clarius:** comparatiu de clare; fortissime: superlatiu; melius: comparatiu de bene; pessime: superlatiu de male; minus: comparatiu de parum; celeriter: positiu; optime: superlatiu de bene.

6. **fortiter;** clare; celerius; diligenter; prudenter; cras.

7. “Els soldats lluiten valentament”; “Marc corre més ràpidament que Luci”; “El mestre explica molt clarament”; “Els ciutadans mai no perden l'esperança”; “Aquí ens quedem prou temps”; “El cònsol respon molt prudentment”.

8. **Adverbis:** hodie (temps), diligenter (manera), clare (manera), nimis (intensitat), lente (manera), postea (temps), celerius (comparatiu), optime (superlatiu), cras (temps), fortasse (modal), difficiliter (comparatiu). Traducció: “Avui els alumnes treballen diligentment. El mestre explica clarament, però alguns alumnes escriuen massa lentament. Després tots llegeixen més ràpidament i responen molt bé. Demà potser treballaran més difícilment.”

9. fortiter; prudenter; pulchre; bene; facile; clarissime.

6. ELS PRONOMS I ELS DETERMINANTS

1. **hic liber:** determinant; hic venit: pronom; meus amicus: determinant possessiu; meus est: pronom possessiu; aliqua femina: determinant indefinit; aliquis venit: pronom indefinit; ille puer: determinant; ille currit: pronom.

2. **ego** / tu / nos / vos; me / te / nos / vos; mei / tui / nostri o nostrum / vestri o vestrum; mihi / tibi / nobis / vobis; me / te / nobis / vobis.

3. **mihi;** nos; te; se; sibi; vobis.

4. **meus** liber; nostra urbs; vestra templa; Marcus filiam suam amat; Caesar milites suos laudat; Caesar milites eius laudat.

5. **suam** (la filla és del subjecte Marcus); eius (la filla és de Lucius); suos (soldats del subjecte Caesar); eorum (soldats dels enemics, no del subjecte).

6. **hunc;** haec; harum; istius; ista; illi; illas; illo.

7. **hunc:** hic, ac. m. sg.; haec: hic, pot ser nom. f. sg. o nom./ac. n. pl.; huius: gen. sg. qualsevol gènere; his: dat./abl. pl.; illorum: gen. m./n. pl.; istud: nom./ac. n. sg.

8. **is venit;** eundem librum; Caesar ipse; in eodem loco; regina ipsa.

9. qui, antecedent puer, nom. subjecte de currit; quem, puer, ac. CD de video; cui, puella, dat. CI de do; quae, templa, nom. n. pl. subjecte de sunt; quibus, milites, abl. amb cum.

10. Quis venit? Quid vides? Qui puer venit? Quod templum vides? Quam puellam laudas? Quid facis?

11. aliquis: algú; aliquid: alguna cosa; quidam: un cert / algú determinat; quisque: cadascú / cada; nemo: ningú; nihil: res.

12. totius urbis; uni civi; nullius viri; alteri consuli; alterius feminae; neutri militum.

13. Ego: pronom personal 1a sg., nom., subjecte. mihi: pronom personal 1a sg., dat., CI. Hic: determinant demostratiu m. sg. nom., concorda amb puer. suos: possessiu reflexiu m. pl. ac., concorda amb milites i remet a Caesar. quam: relatiu f. sg. ac., concorda amb puella i és CD de video. totius: adjectiu pronominal f. sg. gen., concorda amb urbis.

14. hic i ille: pronoms/determinants demostratius; suum: possessiu reflexiu de Marcus; eius: genitiu d'is, referit a Marcus però no al subjecte Lucius; quae: relatiu f. sg. nom.; eis: is, dat./abl. pl., aquí abl. amb cum; eadem: determinant d'identitat f. sg. nom.; quam: relatiu f. sg. ac.; ipse: intensiu m. sg. nom. **Traducció**: "Aquest noi és Marc; aquell, en canvi, és Luci. Marc porta el seu llibre, però Luci llegeix el llibre d'ell. La noia que ve amb ells és la mateixa alumna que el mestre elogia. El mestre en persona dona llibres a tots."

15. Haec templa: haec nom. n. pl.; his militibus: his abl. pl.; idem consul: idem nom. m. sg.; quae cantant: quae nom. f. pl.; se: ac. reflexiu plural, CD de laudant.

7. LES FORMES VERBALS DEL TEMA DE PRESENT

1. amabamus: 1a pl. imperfet indicatiu actiu d'amo; habebit: 3a sg. futur indicatiu actiu; ducent: 3a pl. futur indicatiu; capiam: 1a sg. futur indicatiu o present subjuntiu; audiant: 3a pl. present subjuntiu; amarem: 1a sg. imperfet subjuntiu; duceret: 3a sg. imperfet subjuntiu; audite: 2a pl. imperatiu; esse: infinitiu present; erant: 3a pl. imperfet indicatiu de sum; sint: 3a pl. present subjuntiu de sum; essetis: 2a pl. imperfet subjuntiu de sum.

2. mittebam, mittebas, mittebat, mittebamus, mittebatis, mittebant; veniebam, veniebas, veniebat, veniebamur, veniebatis, veniebant.

3. amo: amabo, amabis, amabit, amabimus, amabitis, amabunt. habeo: habeo, habebis, habebit, habebimus, habebitis, habebunt. duco: ducam, ducet, ducemus, ducetis, ducent. capio: capiam, capies, capiet, capiemus, capietis, capient. audio: audiam, audies, audiet, audiemus, audietis, audient. sum: ero, eris, erit, erimus, eritis, erunt.

4. amo: amem, ames, amet, amemus, ametis, ament. duco: ducam, ducas, ducat, ducamus, ducatis, ducant. sum: sim, sis, sit, simus, sitis, sint.

5. ducam: futur, "conduiré"; ducant: present subjuntiu, "que condueixin"; capiam: futur, "capturaré"; capiant: present subjuntiu, "que capturin"; audiam amb fortasse pot interpretar-se com a subjuntiu potencial, "potser escolti", tot i que la forma coincideix amb el futur.

6. amarem; haberent; duceret; caperemus; audiretis; essent.

7. ama / amate; **audi** / audite; **duc** / ducite; **dic** / dicite; **fac** / facite; **fer** / ferte; **noli timere** / nolite timere; **noli fugere** / nolite fugere.

8. laborare i discere: complements de debet / volunt; errare i vivere: subjectes dels predicats humanum est / pulchrum est.

9. eram, eras, erat, eramus, eratis, erant; **ero**, eris, erit, erimus, eritis, erunt; **sim**, sis, sit, simus, sitis, sint; **essem**, esses, esset, essemus, essetis, essent; **es**, este; **esse**.

10. "Els romans tenien moltes terres"; "Demà els soldats capturaran els enemics"; "Que hi hagi pau entre els ciutadans"; "El mestre volia que els alumnes treballassin"; "Escolteu el mestre!"; "Equivocar-se és humà".

11. vocabat, dicebat, erant: imperfet indicatiu; este, audite: imperatius; nolite fugere: ordre negativa; venient, defendent: futurs; vult: present indicatiu; pugnent: 3a pl. present subjuntiu (tema pugna- amb vocal modal -e-). Traducció: "El cònsol convocava els soldats i deia: "Sigueu valents! Escolteu el general i no fugiu!". Els soldats estaven preparats. Demà vindran els enemics, però els romans defensaran la ciutat. El cònsol vol que tots lluitin valentament."

12. amabant; ducent; audiam; caperes; erimus; este.

8. EL TEMA DE PERFET

1. ama- / amav- / amat-; habe- / habu- / habit-; duc- / dux- / duct-; capi- / cep- / capt-; faci- / fec- / fact-; scrib- / scrips- / script-; fer- / tul- / lat-; es-/s- / fu- / —; pos-/pot- / potu- / —.

2. ducit: present, duc-; duxit: perfet, dux-; ductus: supí/participi, duct-; capiebat: present, capi-; cepit: perfet, cep-; captum: supí, capt-; scribunt: present, scrib-; scripserunt: perfet, scrips-; scriptus: supí, script-; potuerunt: perfet, potu-.

3. amav- + -isti, perfet; habu- + -erant, plusquamperfet; dux- + -ero, futur perfet; cep- + -erint, futur perfet o perfet subjuntiu; audiv- + -issem, plusquamperfet subjuntiu; fu- + -erunt, perfet; potu- + -erat, plusquamperfet.

4. sum/fui/fu-; adsum/adfui/adfu-; absum/afui/afu-; desum/defui/defu-; intersum/interfui/interfu-; praesum/praeftui/praeftu-; prosum/profui/profu-; supersum/superfui/superfu-; possum/potui/potu-.

5. amavit: activa, tema de perfet amav-; amatus est: passiva, tema de supí amat- + participi + sum; duxerant: activa, dux-; ducti erant: passiva, duct-; scripserit: activa, scrips-; scripta sit: passiva, script-.

6. Fals: dux-. Vertader: cep-. Fals: script-. Fals: amb participi de perfet passiu + sum. Vertader: potu-. Fals: conté amat-.

7. fecit: facio, feci, factum; tema fec-, 3a sg. perfet. tulit: fero, tuli, latum; tul-, 3a sg. perfet. scripserunt: scribo, scripsi, scriptum; scrips-, 3a pl. perfet. fuerat: sum, fui; fu-, 3a sg. plusquamperfet. potuerint: possum, potui; potu-, 3a pl. futur perfet o perfet subjuntiu. captus est: capio, cepi, captum; capt-, perfet passiu m. sg.

9. ELS TEMPS DEL SISTEMA DE PERFET

1. Paradigmes actius

duco, perfet indicatiu

Persona	Forma
1a sg.	duxi
2a sg.	duxisti
3a sg.	duxit
1a pl.	duximus
2a pl.	duxistis
3a pl.	duxerunt

capio, plusquamperfet indicatiu

Persona	Forma
1a sg.	ceperam
2a sg.	ceperas
3a sg.	ceperat
1a pl.	ceperamus
2a pl.	ceperatis
3a pl.	ceperant

audio, futur perfet indicatiu

Persona	Forma
---------	-------

1a sg.	audivero
2a sg.	audiveris
3a sg.	audiverit
1a pl.	audiverimus
2a pl.	audiveritis
3a pl.	audiverint

habeo, perfet subjunctiu

Persona	Forma
1a sg.	habuerim
2a sg.	habueris
3a sg.	habuerit
1a pl.	habuerimus
2a pl.	habueritis
3a pl.	habuerint

amo, plusquamperfet subjunctiu

Persona	Forma
1a sg.	amavissem
2a sg.	amavisses
3a sg.	amavisset
1a pl.	amavissemus
2a pl.	amavissetis
3a pl.	amavissent

2. duxisti: 2a sg. perfet indicatiu; ceperant: 3a pl. plusquamperfet indicatiu; audivero: 1a sg. futur perfet; habuerint: 3a pl. futur perfet o perfet subjunctiu; amavissemus: 1a pl. plusquamperfet subjunctiu; fuerunt: 3a pl. perfet de sum; potuerat: 3a sg. plusquamperfet de possum; profuerunt: 3a pl. perfet de prosum.

3. erit en finitum erit: futur perfet passiu; veneris: futur perfet en una subordinada temporal amb valor futur; discesserit: perfet subjunctiu en interrogativa indirecta; feceris: futur perfet en condicional de futur; ceperint amb fortasse: perfet subjunctiu potencial (segons context).

4. puella laudata est; milites capti sunt; oppidum deletum erat; templa aedificata erunt; feminae vocatae sint; urbs defensa esset.

5. laudata est: subjecte fem. sg., perfet indicatiu passiu, 3a sg.; capti sunt: m. pl., perfet; deletum erat: n. sg., plusquamperfet; aedificata erunt: n. pl., futur perfet; vocatae sint: f. pl., perfet subjunctiu; defensa esset: f. sg., plusquamperfet subjunctiu.

6. Urbs a militibus capta est. Templa a Romanis aedificata erant. Epistula a consule scripta est. Portae ab hostibus deletae sunt.

7. captus est: passiva, "va ser capturat"; secutus est: deponent, "va seguir"; captae sunt: passiva f. pl.; secutae sunt: deponent f. pl., "van seguir".

8. defendunt: transitiu, sí; dormit: intransitiu, no; veniunt: intransitiu, no; scribit: transitiu, sí; navigant: intransitiu, no.

9. "Els romans van prendre la ciutat"; "Els soldats havien defensat les portes"; "La ciutat va ser presa pels enemics"; "Els temples havien estat construïts pels ciutadans"; "No sé per què la ciutat ha estat destruïda"; "El general va seguir els enemics".

10. venerunt: perfet actiu; defenderant: plusquamperfet actiu; ceperunt: perfet actiu; capta est: perfet passiu; fugerunt: perfet actiu; secutus est: perfet deponent; receperunt: perfet actiu. Traducció: "Els enemics van arribar a la ciutat. Els soldats havien defensat la ciutat durant molt de temps, però els enemics van prendre les portes. Finalment la ciutat va ser presa. Molts ciutadans van fugir, i el general els va seguir. Després els romans van recuperar la ciutat."

11. amavit / amatus est; amaverat / amatus erat; amaverit / amatus erit; amaverit / amatus sit; amavisset / amatus esset.

10. TRADUCCIONS D'APRENTATGE I CONSOLIDACIÓ

Text 1: Una ciutat antiga era prop del mar. Els ciutadans tenien muralles altes i grans temples. Al port hi havia moltes naus, i venien mercaders de moltes terres. El rei donava lleis justes als ciutadans, i els soldats defensaven valentament la ciutat.

Text 2: Aquest missatger arriba al cònsol. Aquell llegeix la carta i crida els seus soldats. El missatger, que parla dels enemics, diu: "Els enemics són prop de la ciutat". El cònsol en persona dona armes als soldats i els condueix cap a les portes.

Text 3: El general molt prudent guia els soldats valentament. Els enemics són nombrosos, però els romans són més valents. El general pren decisions tan ràpidament com prudentment. Els seus soldats defensen sobretot la ciutat.

Text 4: El cònsol convocava els soldats i deia: "Sigueu valents! Escolteu el general i no fugiu!". Els soldats estaven preparats. Demà vindran els enemics, però els romans defensaran la ciutat. El cònsol vol que tots lluitin valentament.

Text 5: Els enemics van arribar de nit. Els soldats havien defensat les portes durant molt de temps, però els enemics van prendre les muralles. Finalment la ciutat va ser presa. Molts ciutadans van fugir, però el general els va seguir. Després els romans van recuperar la ciutat.

Text 6: Després que els romans van vèncer els enemics, la pau va tornar a la ciutat. Els temples, que havien estat destruïts per la guerra, van ser reconstruïts pels ciutadans. El cònsol va dir: "Aquest dia és molt feliç; que ningú no tingui ja por". Els ciutadans van tornar a casa i van donar gràcies als déus.

Indicacions d'anàlisi:

Text 1 concentra tercera/quarta declinació i imperfets;

Text 2, demostratius, possessius, relatiu i intensiu;

Text 3, graus i adverbis;

Text 4, imperfets, futurs, imperatius i present de subjuntiu;

Text 5, perfets actius, plusquamperfet, passiva i deponent;

Text 6, relatiu, temps passius i subjuntiu exhortatiu.

11. ACTIVITAT GLOBAL DE CONSOLIDACIÓ

1. urbium: urbs, gen. f. pl.; maria: mare, nom./voc. ac. n. pl.; fortibus: fortis, dat./abl. pl.; pulcherrimus: superlatiu m. nom. sg.; rebus: res, dat./abl. pl.; hunc: hic, ac. m. sg.; quibus: qui, dat./abl. pl.; amabatis: 2a pl. imperfet indicatiu; ducant: 3a pl. present subjuntiu; ceperunt: 3a pl. perfet indicatiu; capta est: 3a sg. perfet passiu f.; secuti sunt: 3a pl. perfet deponent m.

2 a. urbs antiqua: urbs/urbes, urbem/urbes, urbis/urbium, urbi/urbibus, urbe/urbibus; adjectiu antiqua concordant. mare ingens: mare/maria, maris/marium, mari/maribus; ingens/ingentia, ingentis/ingentium, ingenti/ingentibus. manus dextra: manus/manus, manum/manus, manus/manuum, manui/manibus, manu/manibus. res difficilis: res/res, rem/res, rei/rerum, rei/rebus, re/rebus. 2b. urbium maximarum; cum his militibus fortibus; omnes res; eadem templa (acusatiu neutre plural).

3. Hic: determinant demostratiu m. sg. nom.; suos: possessiu reflexiu m. pl. ac.; quam: relatiu f. sg. ac., CD de video; mea: possessiu f. sg. nom.; ipse: intensiu m. sg. nom.; eos: is, ac. m. pl.; totius: adjectiu pronominal f. sg. gen.

4 a. ducam, duces, ducet, ducemus, ducetis, ducent. amem, ames, amet, amemus, ametis, ament. 4b. scripsi, scripsisti, scripsit, scripsimus, scripsistis, scripserunt. captus eram, captus eras, captus erat, capti eramus, capti eratis, capti erant.

5. “Els ciutadans defensaven valentament la ciutat”; “Aquest camí és més curt que aquell”; “El cònsol vol que els soldats lluitin”; “Els temples havien estat construïts pels romans”; “El general que havia vençut els enemics va tornar a la ciutat”.
6. **Anàlisi principal:** rediit, dixit, pugnavistis, egerunt: perfets actius; ceperant: plusquamperfet actiu; recepti sunt i aperta sunt: perfets passius; aderat: imperfet d’adsum; sit: present subjuntiu exhortatiu. qui: relatiu m. pl. nom.; ipse: intensiu; vos: personal 2a pl. nom.; eodem: idem abl. m. sg. amb die. laeti i recepti concorden amb milites; aperta amb templa. **Traducció:** “Després d’una llarga guerra, l’exèrcit romà va tornar a casa. Els soldats, que havien pres moltes ciutats, van ser rebuts alegres pels ciutadans. El cònsol en persona era present al fòrum i va dir: “Vosaltres heu lluitat molt valentament; ara que hi hagi pau a tota Itàlia”. Aquell mateix dia els temples van ser oberts i els ciutadans van donar gràcies als déus.”